

Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Kaplansgården i Stora Skedvi

Kaplansgården i Stora Skedvi uppfördes 1846 som boställe åt socknens kaplan. Manbyggnaden har fina väggmålningar bevarade invändigt. Den välbevarade gården ingår som en viktig del i miljön kring Stora Skedvi kyrka och byggnadsminnesförklarades 2011.

Beskrivning

Historik

Huvudbyggnaden uppfördes 1846 på platsen för en tidigare prästgård som boställe för socknens kaplan. Timmerstommen från den tidigare kaplansgården från 1700-talet återanvändes vid nybyggnaden. Huset renoverades 1903 varvid det bland annat försågs med nya kakelugnar. En glasveranda tillkom också vid denna tid.

1923 upphörde byggnaden att fungera som prästgård och övertogs av hembygdsföreningen som hyrde ut byggnaden till pensionat, café och vandrarhem fram till 1994. Under åren 1996–2000 genomgick Kaplansgården en omfattande renovering.

Miljö

Kaplansgården i Stora Skedvi som ligger vid Dalälvens strand, ingår som en viktig del av miljön kring Stora Skedvi medeltida kyrka. Till den ursprungliga Kaplansgården finns några omgivande uthusbyggnader bevarade.

**Figur 1. Äldre ekonomibyggnader kring gårdsplanen.
Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.**

Byggnad

Huset är uppfört i två våningar av timmer med rosa spritputsade fasader. Den enkelt nyklassicistiska fasaden är indelad med pilastrar. Taket är idag täckt med lertegel, men var ursprungligen täckt med pärt. Huset har en rektangulär grundplan med en utskjutande mittrisalit på den östra fasaden. En glasveranda tillbyggdes vid sekelskiftet 1900 framför den omsorgsfullt utformade entrén. En enkel utbyggd köksförstuga sitter på gaveln mot norr.

Interiört har bottenvåningen i stora drag salsbyggnadens plan med en sal i mitten och två kamrar mot söder och lök med skafferi mot norr.

Bottenvåningen präglas till viss del av sekelskiftets renovering med breda golvlistor och kakelugnar från denna tid. Köket bär spår av en ganska omfattande renovering från ca 1950 med vid denna tid tillkommer bland annat skåpsinredning och lister.

Från den ursprungliga inredningen från 1840-talet finns i bottenvåningen bland annat tak och taklist och dörrarna kvar liksom det stora spiskomplexet i köket. Förstugans inredning är i huvudsak bevarad från byggnadstiden på 1840-talet. Väggarna pryds här av marmorerade väggfält som rekonstruerats med ledning av bevarade partier.

Till övervåningen leden en svängd trappa med ett för trakten typiskt räcke. I övervåningens förstuga finns ursprungliga marmorerade väggfält målade med limfärg på de putsade väggarna. Dessa målningar togs fram i samband med renoveringen på 1990-talet. Övervåningen består av en större sal i mitten med en långsmal genomgående sal på södra gaveln och den fd sängkammaren och en mindre kammare på norra gaveln.

Mittensalen är tapetserad med en tapet som särskilt nytryckts med den ursprungliga tapeten från 1840-talet som förlaga och försedd med en handmålad bård med en äggstavslinje. I salen på södra gaveln är den ursprungliga intensivt blå kulören framtagna, målade med limfärg på de lerputsade väggarna. En schablonmålade bård pryder väggarna under taklisten. I sängkammaren har de ursprungliga limfärgade gröna väggarna tagits fram, prydda med schablonmålningar av en lyra.

Av Kaplansgårdens äldre byggnader finns förutom huvudbyggnaden följande byggnader bevarade: en drängstuga med vedbod, en källarbod, två härbren och en timrad loge med vagnslider. Dessa byggnader är faluröda med tak av lertegel. I anslutning till dessa hus ligger en modern cafébyggnad och en i sen tid nyuppförd loge.

Figur 2. Glasverandan. Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 3. Huvudbyggnadens södra gavel. Notera blindfönstret under nocken. Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 4. Den nytryckta tapeten efter äldre förlaga. Notera äggstavslisten.
Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 5. Framtagna ursprungliga marmorerade väggfält i övervåningens förstuga. Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 6. Ekonomibyggning på Kaplansgården. Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Figur 7. Gårdens två timrade härbren. Foto: Olle Lind, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Byggnadsminnesförklaring

Motivering till byggnadsminnet

Kaplansgården i Stora Skedvi är ett välbevarat och tidstypiskt kaplansboställe från 1840-talet. Gården ingår som en viktig del av sockencentret kring Stora Skedvi medeltida kyrka. Byggnadens exteriör har kvar sina ursprungliga nyklassicistiska fasader. Även i interiören är såväl planlösning som mycket av den fasta inredningen och väggmålningar bevarade.

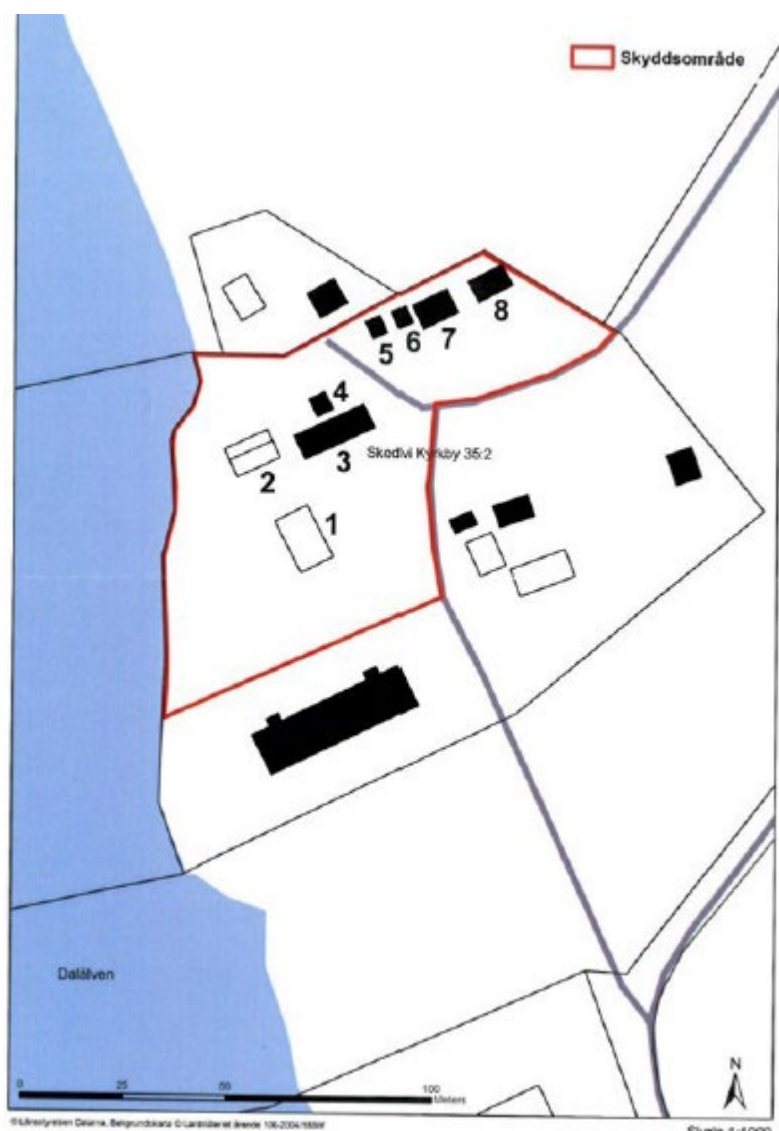
Kaplansgården speglar väl byggnadsskicket på prästgårdar och boställen i Dalarna vid 1800-talets mitt. Kaplansgården har härigenom ett högt kulturhistoriskt värde.

Skyddsbestämmelser

1. Byggnaderna markerade nr 1, 3, 4, 5, 6 och 8 får inte rivas, flyttas, byggas om eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
2. I byggnaderna nr 1, 3, 4, 5, 6 och 8 får inte ingrepp göras i stomme eller ursprunglig rumsindelning.
3. I byggnad nr 1 får inte göras ingrepp i eller ändring av äldre fast inredning såsom dörrar, fönster, väggmålningar, trappor, golv, kakelugnar och tak.
4. För byggnaderna nr 2 och 7 krävs länsstyrelsens tillstånd för tillbyggnader, byte av kulör eller andra större förändringar. Byggnaderna kan dock utan hinder av byggnadsminnesförklaringen rivas.
5. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
6. Det område kring byggnaderna som på situationsplanen avgränsas med röd linje skall hållas i traditionellt skick. Nybyggnader får inte ske inom detta område.

Samråd skall ske med länsstyrelsen i frågor som rör underhåll och vård av byggnaden och område.

Om särskilda skäl föreligger för att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna får länsstyrelsen enligt 3 kap 14§ KML lämna tillstånd till sådana förändringar

Skyddsområde för Kaplansgården, Stora Skedvi, Sätters kommun.

Figur 8. Byggnadsminnets skyddsområde. Ur beslut 2011.03.21.

Administrativa fakta

Kommun: Säter

Fastighetsbeteckning: Skedvi kyrkby 35:2

Byggnadsminnesförklaring: 2011.03.21

Tillgänglighet: Hembygdsgård.

[Byggnadsminnesförklaring Kaplansgården beslut 2011.03.21 Kaplansgården i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister](#)